

Nr 46.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar; given Stockholms slott den 14 januari 1927.

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga bilagda förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Förslag
till
Förordning

om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 (nr 104) angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar.

Häri genom förordnas, att förordningen den 2 maj 1924 angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1927, skall äga fortsatt tillämpning från och med den 1 juli 1927 tillsvidare intill dess annorlunda kan vara förordnat.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1927.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden
RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN,
ALMKVIST, LYBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och kommunika-
tionsdepartementen anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hamrin:

»I proposition den 14 mars 1924, nr 108, förelade Kungl. Maj:t riksdagen förslag till förordning angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar, vilken förordning var avsedd att träda i kraft den 1 juli 1924 och gälla till och med den 30 juni 1927. Förslaget blev av riksdagen bifallet, och förordning i ämnet utfärdades den 2 maj 1924, nr 104.

Förordningen är av följande lydelse:

'Lastpenningar, varom stadgas i § 14 av förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor (nr 80), skola för fartyg, för vilket under ett kalenderår lastpenningar enligt sagda författningsrum erlagts en gång, därefter under samma år icke utgå för den del av fartygets avgiftspliktiga dräktighet, som överstiger 1,500 ton.

I övrigt skola från erläggande av lastpenningar vara befriade — förutom fartyg, som på grund av bestämmelserna i ovannämnda författningsrum åtnjuta dylik befrielse —

dels fartyg, för vilket under samma kalenderår erlagts lastpenningar sex gånger, där fråga är om maskindrivet fartyg eller lastpråm, och fyra gånger, där fråga är om segelfartyg;

dels ock i frihamn,

fartyg, som från utrikes ort, direkt eller efter anlöpande av frihamn, ankommer till sådan hamn och därifrån avgår till utrikes ort, direkt eller med anlöpande av annan frihamn, ävensom

fartyg, som, i andra fall än nyss sagts, vid inkommande resa lossar last enbart i frihamn eller vid utgående resa intager last enbart i sådan hamn.'

Samtidigt utfärdades jämväl förordning angående befrielse i vissa fall från erläggande av fyr- och båkavgift (nr 105). Även denna förordning trädde i kraft den 1 juli 1924 och upphör att gälla med utgången av juni månad innevarande år.

Beträffande förarbetena till och grunderna för ifrågavarande provisoriska lagstiftning, genom vilken sjöfarten — i avbidan på slutförandet av den utredning rörande sjöfartsavgifterna i allmänhet, som alltjämt pågår — beretts vissa lättnader i ovannämnda statliga avgifter, tillåter jag mig hänvisa till, förutom förenämnda proposition, propositionen nr 188 vid 1922 års riksdag. Jag anser mig emellertid i avseende å förevarande ämne böra i korthet erinra om följande.

På sin tid inkommo från Sveriges allmänna sjöfartsförening samt de särskilda frihamnssföretagen i Stockholm, Göteborg och Malmö vissa framställningar om, bland annat, ändring av grunderna för de allmänna sjöfartsavgifternas beräkning respektive lättnader i samma avgifter för fartygstrafiken å frihamnarna. Sedan vederbörande ämbetsverk vid olika tillfällen avgivit utlåtanden i förevarande ämnen, anbefalldes Kungl. Maj:t den 26 september 1921 kommerskollegium *dels* att verkställa utredning rörande möjligheten av en omläggning av gällande system för beräkning och uppbörden av allmänna sjöfartsavgifter, med undantag av lotsavgifter jämte hemvägsersättning, ävensom i samband därmed i vad mån och på vad sätt lättnad i de till staten utgående eller till statsmyndigheter redovisade dylika avgifter kunde beredas fartyg vid resor mellan frihamn och utrikes ort, samt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde föranleda, *dels ock* att snarast möjligt till Kungl. Maj:t avgiva förslag i fråga om de provisoriska avgiftslättnader, som kunde befinnas böra i avvaktan på slutförandet av ovan omförmälda utredning medgivnas för fartygstrafiken å frihamnarna. Tillika bemyndigade Kungl. Maj:t kollegium att för ändamålet tillkalla särskilda sakkunniga.

De med stöd av detta bemyndigande tillkallade sjöfartsavgiftssakkunniga avgåvo den 4 februari 1922 till kommerskollegium utlåtande, innefattande förslag till provisoriska lättnader i vissa sjöfartsavgifter för fartygstrafiken å frihamnarna m. m., vilket utlåtande kollegium med eget yttrande den 14 februari 1922 överlämnade till Kungl. Maj:t. De sakkunnigas förslag avsåg

- 1) fullständig befrielse från lastpenningar, tonavgift samt fyr- och båkavgift för fartyg, som anlöpte enbart frihamn,
- 2) lastpenningarnas avskaffande även för tullhamnarna samt
- 3) ett flertal lättnader i skilda hänseenden i fyr- och båkavgifterna förutom den under 1) nämnda fullständiga befrielsen därifrån för fartyg, som anlöpte enbart frihamn.

Efter särskilda remisser avgåvos utlåtanden i ämnet av statskontoret den 18 och generaltullstyrelsen den 23 februari 1922.

Efter gemensam beredning med dåvarande cheferna för finans- och kommunikationsdepartementen anmäldes ärendet den 17 mars 1922 för Kungl. Maj:t. Under erinran att bestämmelserna i fråga om lastpenningar vore

meddelade i § 14 i den av riksdagen antagna förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor, medan bestämmelserna om fyr- och båkavgiften och tonavgiften till sjömanshusen vore utfärdade i administrativ ordning, meddelade föredragande departementschefen, att han närmast hade för avsikt att föreslå, att beslut måtte i vad anginge lastpenningarna påkallas av riksdagen. Då det emellertid syntes honom riktigast, att riksdagen sattes i tillfälle att uttala sin mening i hela det föreliggande frågekomplexet, redogjorde han samtidigt för och tillkännagav sin principiella ställning till de framkomna förslagen, även i vad anginge nedläggning i de båda administrativt fastställda statliga sjöfartsavgifterna.

Därefter hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga ett i enlighet med de av honom angivna grunderna upprättat förslag till förordning angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar.

Denna hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen; och avläts till riksdagen proposition i ämnet, nr 188.

I skrivelse, nr 133, tillkännagav riksdagen, att riksdagen antagit det med propositionen överlämnade förslaget till förordning angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar. Tillika meddelade riksdagen, att vad departementschefen i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden den 17 mars 1922 meddelat rörande avsedda ändringar i de sjöfartsavgifter, beträffande vilka Kungl. Maj:t beslutade utan riksdagens medverkan, icke hade givit riksdagen anledning till något uttalande.

I överensstämmelse med riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t sedermera den 19 maj 1922 förordning angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar (nr 208). Samma dag utfärdades ock i huvudsaklig anslutning till de i propositionen angivna riktlinjerna förordning angående befrielse i vissa fall från erläggande av fyr- och båkavgift (nr 209). Båda författningarna trädde i kraft den 1 juli 1922 och ägde giltighet allenast till den 1 juli 1924, då de ersattes med ovan först angivna förordningar av den 2 maj 1924, i vilka hade vidtagits åtskilliga tillägg till och jämkningar i de förut gällande bestämmelserna, huvudsakligen i förtydligande syfte men ock i sakligt avseende till undanröjande av vissa brister.

I anledning av att de år 1924 utfärdade författningarnas giltighetstid, efter vad redan nämnts, utlöper under innevarande år, anmodade jag i skrivelse den 24 augusti 1926 kommerskollegium och generaltullstyrelsen gemensamt att taga under övervägande, om och i vad mån bestämmelser i de ämnen, som avsåges i samma förordningar, även efter den 30 juni 1927 vore erforderliga, samt att till mig inkomma med det yttrande, som därav kunde föranledas.

Den 29 oktober 1926 hava de båda ämbetsverken avgivit det av mig begärda yttrandet. Till detsamma hava fogats ett av kommerskollegium

Fråga om förläggning av överlämnade förordningar den 2 maj 1924.

från sjöfartsavgiftssakkunniga av år 1924 inhämtat utlåtande i förevarande fråga ävensom åtskilliga inom generaltullstyrelsen utarbetade statistiska uppgifter rörande ifrågavarande lagstiftnings verkningar under tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 samt vissa av de sakkunniga gjorda sammanställningar av dessa uppgifter. Jag vill i detta samband erinra, att, sedan Kungl. Maj:t den 13 juni 1924 förklarat, att utredningsarbetet angående sjöfartsavgifterna, vilket arbete legat nere från den 1 januari 1923, skulle så skyndsamt som möjligt återupptagas, kommerskollegium den 23 september 1924 tillkallat nya sakkunniga.

I sitt utlåtande anföra de sakkunniga i huvudsak följande.

Sjöfartsav-
giftssakkun-
niga av år
1924.

Huvudsakligt förslag till sjöfartsavgifternas nyreglering torde komma att föreligga i början av år 1927. Då förslaget i vissa avseenden komme att innefatta genomgripande förändringar i nu bestående förhållanden på området i fråga, syntes det emellertid knappast troligt, särskilt som vid avgörandet av vissa dithörande frågor krävdes riksdagens medverkan, att förslaget kunde undergå slutlig behandling inom sådan tid, att nya författningar hunne utfärdas före den 1 juli 1927. Nu gällande förordningar torde därför böra givas förlängd giltighet och syntes därvid lämpligt, att de fastställdes att gälla tillsvidare.

Med hänsyn till förordningarnas provisoriska karaktär och da de medgivna lättnaderna finge anses hava i stort sett verkat på ett tillfredsställande sätt, syntes någon ändring i bestämmelsernas innehåll icke böra vidtagas vid meddelande av förordnande om författningarnas fortsatta giltighet.

För egen del anföra ämbetsverken följande:

Kommers-
kollegium och
generaltull-
styrelsen.

”Såsom sjöfartsavgiftssakkunniga framhålla, har at förevarande förordningar givits provisorisk karaktär i avvidan på slutförande av den utredning rörande sjöfartsavgifterna i allmänhet, vid vars verkställande de sakkunniga äro kallade att biträda. Såsom ock framgår av de sakkunnigas yttrande lärer icke kunna förväntas, att förslag till allmän reglering av föreskrifterna rörande sjöfartsavgifterna skall kunna föreligga slutförhandlat, ens såvitt på kommerskollegium beror, vid sådan tidpunkt, att därå ma grundas författningar, som skulle kunna träda i kraft den 1 juli 1927. Vid sådant förhållande och då de syften, som ligga till grund för den förevarande provisoriska lagstiftningen, synas ämbetsverken alltjämt böra tillgodoses, finna sig ämbetsverken böra föreslå, att lagstiftningen i fråga givas förlängd provisorisk giltighet.

Generaltullstyrelsen vill för sin del icke underlata att framhålla, att nu ifrågavarande lagstiftning under sin hittillsvarande giltighetstid visat sig vara av ganska invecklad natur och på grund härav i tillämpningen berett särskilt de lokala tullförvaltningarna, men även styrelsen, betydande svårigheter och olägenheter. Med hänsyn härtill framstar det för styrelsen såsom angeläget, att de nu gällande reglerna snarast möjligt ersättas av förenklade och mindre svårtydda bestämmelser.

Då det svårligen kan nu bedömas, när förslag till allmän reglering av föreskrifterna rörande sjöfartsavgifterna kan föreligga i sådant skick, att desamma kunna befordras till tillämpning, hemställer emellertid kollegium, under åberopande jämväl av vad de sakkunniga anfört rörande de nu gällande provisoriska författningarnas verkningar, om åtgärder i syfte att

nämnda författningar bliva gällande även efter den 30 juni 1927 tillsvidare intill dess annorlunda kan varda förordnat, och vill generaltullstyrelsen för sin del, med hänsyn till förhandenvarande förhållanden, icke motsätta sig ett fortsatt provisorium på sätt kollegii hemställan innebär.

Någon ändring i författningarna i fråga hava ämbetsverken icke att tillråda.'

De skäl, som på sin tid föranledde statsmakterna att medgiva sjötrafiken vissa lättnader i de statliga sjöfartsavgifterna, göra sig allttjämt gällande med oförminskad styrka. Såväl sjöfarten i allmänhet som speciellt frihamns- trafikerna hava fortfarande behov av det stöd och den uppmuntran, som dessa lättnader innebära. Till belysande av den betydelse, den nu gällande provisoriska lagstiftningen på ifrågavarande område haft, tillåter jag mig hänvisa till sjöfartsavgiftsakkunnigas nyssnämnda sammanställning av inom generaltullstyrelsen utarbetade statistiska uppgifter för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 rörande minskningen i avgiftsuppbörden. Ifrågavarande sammanställning ter sig sålunda:

Departements-
chefen.

Förordningen angående befrielse från lastpenningar.

Förordningens olika bestämmelser	För svenska fartyg				För utländska fartyg				Summa
	Hela landet	Därav i frihamnarna			Hela landet	Därav i frihamnarna			
		Stockholm	Göteborg	Malmö		Stockholm	Göteborg	Malmö	
Första stycket ¹ ...	36,901	840	4,086	—	62,201	—	303	—	99,102
Andra stycket	93,197	207	269	340	48,479	581	1,518	189	141,676
Tredje stycket	11,061	2,033	8,266	762	24,283	1,405	21,353	1,525	35,344
Fjärde stycket	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	141,159	3,080	12,621	1,102	134,963	1,986	23,174	1,714	276,122

¹ Här redovisas endast för fartyg över 1,500 ton, som icke beröras av övriga punkter.

Förordningen angående befrielse från fyr- och båkavgift.

Förordningens olika bestämmelser	För svenska fartyg				För utländska fartyg				Summa
	Hela landet	Därav i frihamnarna			Hela landet	Därav i frihamnarna			
		Stockholm	Göteborg	Malmö		Stockholm	Göteborg	Malmö	
§ 1 ¹	93,453	429	12,003	—	109,533	9	18,372	246	202,986
§ 2 a)	51,722	5,307	10,459	—	22,294	—	2,941	785	74,016
§ 2 b)	36,474	7,577	5,944	845	14,789	942	5,099	—	51,263
§ 2 c)	36,474	7,577	5,944	845	14,789	942	5,099	—	51,263
Summa	218,123	20,890	34,350	1,690	161,405	1,893	31,511	1,031	379,528

¹ Här redovisas endast de fartyg över 1,500 ton, som icke beröras av övriga föreskrifter i förordningen.

De nu återgivna siffrorna synas mig giva vid handen, att bestämmelserna i huvudsak väl motsvarat vad man med desamma önskade vinna. Såsom av såväl de sakkunniga som ämbetsverken framhållits, lär det förslag till allmän reglering av föreskrifterna rörande sjöfartsavgifterna, som inom den allra närmaste tiden torde vara att förvänta från de sakkunniga, icke kunna föreligga slutbehandlat vid sådan tidpunkt, att vid upphörandet av den nu gällande provisoriska lagstiftningen å förslaget grundade nya författningar skulle kunna träda i kraft. Med hänsyn härtill anser jag mig, i likhet med ämbetsverken och de sakkunniga, böra förorda, att åt den nu gällande provisoriska lagstiftningen, i vilken några ändringar nu icke ifrågasättas, gives förlängd giltighet. Därvid torde på de av ämbetsverken framhållna skäl den förlängda giltighetstiden för de båda förordningarna i fråga icke böra begränsas till viss tid utan förordningarna gälla tillsvidare, intill dess de kunna bliva avlösta av ovan antydda definitiva författningar.

Framställning om förlängning av förordningen angående lastpenningarna lär nu böra göras hos riksdagen. I fråga om förlänande av förlängd giltighetstid åt förordningen angående fyr- och båkavgiften torde därmed lämpligen böra anstå, till dess riksdagens beslut i avseende å lastpenningarna föreligger.»

Departementschefen uppläser härefter ett inom handelsdepartementet upprättat förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 2 maj 1924 (nr 104) angående befrielse i vissa fall från erläggande av lastpenningar samt hemställer, att sagda förslag måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Elin Rydeberg.